

Uit de startblokken en nu naar de hoogste versnelling!

Versie 20 mei 2015

Jaarverslag 2015

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

Vastgesteld tijdens de Aandeelhouders vergadering van 20 juni 2016.

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.
Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Telefoon 06-30956450
info@groenontwikkelfondsbrabant.nl
www.groenontwikkelfondsbrabant.nl

Nummer Kamer van Koophandel: 60590785
IBAN: NL84 INGB 0650 0358 60

Inhoudsopgave Jaarverslag 2015

Inhoudsopgave	pagina 3
Woord vooraf	pagina 4
Inleiding	pagina 5
Algemeen	pagina 5
Reflectie op hoofdlijnen	pagina 6
Opdracht en planning 2015	
Versnellingsopgave	
Basis op orde	
Verslag van de directie 2015	pagina 10
Operationeel verslag	
Financieel verslag	

Woord vooraf

Voor u ligt het tweede jaarverslag van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV. In dit jaarverslag blikken we terug op het eerste jaar van het fonds waarin het fonds volledig in bedrijf was.

2015 was een jaar waarin het fonds verder geprofessionaliseerd is. De basis is gelegd. Nu met volle kracht vooruit. Uiteraard kijken we ook terug op het jaarplan 2015. Zijn alle ambities en plannen uitgevoerd zoals gepland?

Inleiding

Dit jaarverslag van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is een belangrijk document, Doel van het verslag is om inzicht te geven in de resultaten en het functioneren van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV in 2015.

Het jaarverslag wordt, conform de Oprichtingsstatuten, vastgesteld door Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Dit document kan tevens gebruikt worden om de directe externe belanghebbenden te informeren over de voortgang van de maatschappelijke opdracht. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV beoogt hiermee volledige openheid en transparantie.

Algemeen

In Brabant hechten wij veel waarde aan de natuur. Landschappen van hoge kwaliteit maken Brabant aantrekkelijk om in te wonen, werken en recreëren. Dat is geen loze kreet, maar een ambitie waar door veel (natuur)partijen hard aan wordt gewerkt. De Manifestpartners¹ hebben afgesproken om het Natuurnetwerk Brabant² (NNB) te gaan realiseren. Het NNB is een samenhangend netwerk van natuurgebieden van (inter)nationaal en provinciaal belang met als doel de veiligstelling van ecosystemen met de daarbij behorende soorten.

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is in mei 2014 opgericht door de provincie Noord-Brabant (100% eigenaar) en kan een belangrijke bijdrage leveren aan deze ambitie. Aan het Fonds is de navolgende resultaatverplichting meegegeven:

- realisatie van 3100 ha. Provinciaal deel NNB
- verwerving/functiewijziging van 2274 ha. Rijksdeel NNB
- inrichting van 5648 ha. Rijksdeel NNB
- realisatie van 700 kilometer Ecologische Verbindingszones

In dit jaarverslag blikken we terug op het jaar 2015. Bent u geïnteresseerd in de vooruitblik dan kunt u het jaarplan 2016 te lezen.

Voor het financiële plaatje over 2015 verwijzen wij naar de jaarrekening over 2015.

¹ De Manifestpartners zijn Waterschap de Dommel, Waterschap De Brabantse Delta, Waterschap Aa en Maas, Waterschap Rivierenland, Staatsbosbeheer, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Het Noord-Brabants Landschap, Vereniging Brabants Particulier Grondbezit, Stichting Brabantse Milieufederatie, Vereniging Zuidelijke Land, Tuinbouworganisatie en Toeristisch Ondernemers Platform Brabant en de Provincie Noord-Brabant.

² Voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Reflectie op hoofdlijnen

Algemeen

Dit jaarverslag heeft als titel: "uit de startblokken en nu naar de hoogste versnelling". Dat is in het kort de samenvatting van 2015. De basis is gelegd, maar het tempo van de realisatie moet omhoog. In dit tempo gaan we de opdracht, die gerealiseerd moet zijn in 2027, niet halen.

In dit hoofdstuk geven wij een reflectie op een drietal hoofdlijnen:

- A) Opdracht en planning 2015
- B) Versnellingsagenda
- C) Basis op orde

Voordat wij tot reflectie overgaan is het goed om op te merken dat er door veel betrokkenen hard is gewerkt om het Groen Ontwikkelfonds Brabant verder handen en voeten te geven. Die persoonlijke betrokkenheid en deskundigheid, verdient een groot compliment. Met name op het gebied van de grondadministratie is een enorme slag gemaakt.

A) Reflectie op realisatie van onze opdracht en planning 2015

We ontvingen dit jaar 31 concrete (subsidie)aanvragen. Er zijn 23 beschikkingen in 2015 afgegeven. In totaal behelzen de beschikkingen 144,4 ha Rijksdeel NNB, 34,9 ha Provinciaal deel NNB en 4,9 kilometer EVZ. Vier binnengekomen aanvragen werden in 2015 door de initiatiefnemers voortijdig ingetrokken.

Om een beeld te geven van de voortgang ten opzichte van onze opdracht volgt hieronder een vergelijking tussen de opdracht en de subsidiebeschikkingen 2015. Het is in deze fase niet zinvol om een vergelijking te maken met de realisatie, omdat de gemiddelde doorlooptijd van natuurprojecten enkele jaren betreft. Twee jaar na oprichting van het fonds is dus een beperkt aantal hectares/kilometers gerealiseerd. Per 31 december 2015 is 19,8 hectare natuur daadwerkelijk gerealiseerd.

Daarom dus een vergelijking tussen de opdracht en de beschikkingen tot op heden. Hierdoor ontstaat voor 2015 onderstaand beeld ten opzichte van onze opdracht:

Doel	Opdracht GOB (tussen haakjes aanvullende natuuropgave; nog geen onderdeel opdracht GOB)	Beschikkingen in 2015	% beschikkingen t.o.v. opdracht
Provinciale EHS: verwerving	3100 ha (pre gob 302 ha)	34,9	1,1%
Provinciale EHS: inrichting	3100 ha (pre gob 362 ha)	34,9	1,1%
Rijks EHS: verwerving en inrichting	2274 ha (6500 op termijn) (pre gob 864 ha)	144,4	6,3%
Rijks EHS: reeds verworven, nog in te richten	5648 ha (+6500 op termijn) (pre gob 2308)	149,5	2,6%
EVZ: verwerving en inrichting	700 km (pre gob 0)	4,9	0,7%

Op basis van bovenstaande gegevens kan een tweetal conclusies getrokken worden:

1) Tempo moet omhoog

Bovenstaande gegevens laten zien dat het aantal en de omvang van de subsidieaanvragen onvoldoende is om de opdracht in 2027 gerealiseerd te hebben. Het tempo moet dus fors omhoog. Naar de hoogste versnelling.

Ook de aanvragen van de manifestpartners komen langzaam op gang. Een verklaring voor het relatief beperkt aantal aanvragen is mogelijk het feit dat er voor de betrokken partijen veel gewijzigd is.

- Zo is onder andere het subsidiepercentage (niet meer 100%) gewijzigd. Dit heeft tot gevolg dat bij de aanvang van projecten de cofinanciering, vaak voor en deel uit de eigen begroting, geregeld moet zijn. Dit vereist voorafgaand aan de indiening meer tijd en onderlinge afstemming.
- Ook de nieuwe werkelijkheid in verband met de zogenaamde gelijkberechtiging³ vraagt om aanpassing van projecten die in voorbereiding waren en een nieuwe werkwijze en financiële werkelijkheid bij nieuwe projecten.
- Tot slot wordt er van (manifest)partijen veel meer dan voorheen gevraagd om risicodragend aan projecten mee te werken. Ook dit vereist een fundamenteel andere manier van werken. Hoopvol is echter dat 46 % van de tot 31/12/2015 toegekende subsidies afkomstig is van particulieren (inclusief achterban ZLTO, TOP en BPG). Het betreft in totaal aanvragen voor een omvang van 73 hectare.

2) Aanvragen Provinciaal deel en EVZ blijven fors achter

Geconcludeerd kan worden dat de focus van de Manifestpartners in 2015 gericht was (en voor de komende periode is) op het realiseren van de doelstellingen van het Rijksdeel van het NNB. En daarbinnen heel specifiek de zogenaamde PAS-gebieden (Programmatistische Aanpak Stikstof). Gezien de nationale en Europese afspraken is dit een logische keuze. Dit betekent echter dat de inhoudelijke realisatie van het resterende rijksdeel, het provinciale deel en de Ecologische Verbindingszones door de manifestpartijen ook de komende jaren achterblijft.

Dit heeft ook gevolgen voor de financiële taakstelling t.a.v. de natuuropgave, omdat juist op deze onderdelen van de natuurrealisatie de benodigde cofinanciering aanzienlijk is.

Conclusie: om de taakstelling te halen hebben we nieuwe partijen en passende verleidingsstrategieën nodig. Later meer hierover bij de 'versnellingsagenda'.

Het Ondernemend Natuurnetwerk (ONNB) is een belangrijk onderdeel van de macro-businesscase van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Als uitgangspunt is hierbij opgenomen dat er in totaal ongeveer 2000 hectare ONNB wordt gerealiseerd. Het slagen van dit concept is daarmee van groot belang voor het realiseren van de opdracht van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Tot op heden blijven de aanvragen uit. Eind 2015 is bestuurlijk overeenstemming bereikt over het concept op hoofdlijnen en de werkwijze.

Ook de realisatie van de EVZ's blijft fors achter. De oorzaak hiervan is eind 2015 besproken tijdens een aantal verdiepingssessies met de waterschappen en de werkeenheden. Op basis hiervan, en gericht op het wegnemen van hobbels en meer uitnodigend werken, wordt het

³ Uit: IPO-notitie 'Beheer en eigendom van natuur'; februari 2014: Gelijkberechtiging = gelijke kansen en gelijke behandeling.

- Met gelijke kansen wordt bedoeld dat in beginsel iedere gegadigde in aanmerking kan komen om natuurgebieden aan te kopen en/of te beheren;
- Met gelijke behandeling wordt bedoeld dat subsidieregelingen geen onderscheid maken tussen de verschillende categorieën eigenaren onder gelijke omstandigheden.

Investeringsreglement van het Groen Ontwikkelfonds Brabant op een aantal punten (2016) gewijzigd voorgelegd ter besluitvorming aan de provincie Noord-Brabant. Het betreft onder andere aanpassingen in waardebepaling van grond en het mogelijk maken van programma-aanvragen voor Waterschappen.

Tot slot:

De planning 2015 was volledig gebaseerd op de gegevens van de manifestpartijen. Voor 2017 en verder is met de provincie afgesproken om de planning niet alleen te baseren op de planning van de manifestpartijen, maar om ook een schatting te maken van de verwachte aanvragen van andere partijen (bijvoorbeeld gemeenten en particulieren). Met de provincie is verder afgesproken om de meerjarenprogrammering explicieter met de manifestpartijen te bespreken, zodat er een gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaat voor de achterblijvende planning.

B) *Versnellingsagenda*

In het najaar van 2015 heeft het Groen Ontwikkelfonds Brabant een verzoek gedaan bij de provincie Noord-Brabant om te komen tot een versnellingsagenda. De directe aanleiding hiervoor is het te lage tempo van realisatie.

Op basis van een analyse wordt in deze versnellingsagenda een aantal praktische (werkwijze), beleidsmatige (EVZ-subsidiepercentage, ambitiekaart, verordening ruimte) en instrumentele (inzet instrument kavelruil) aanpassingen voorgesteld. Dit verzoek is positief ontvangen door de gedeputeerden Johan van den Hout en Erik van Merrienboer. Inmiddels zijn we (ten tijde van het schrijven van deze notitie) een half jaar verder. Een aantal actiepunten wordt opgepakt. Maar er is ook nog veel te doen. Vooral de meer fundamentele knelpunten vragen de komende tijd doorzettingskracht.

C) *Basis op orde en afstemming werkprocessen*

Het afstemmen van alle inhoudelijke en administratieve (werk)processen en het zicht krijgen op historische gegevens is een arbeidsintensieve opgave gebleken. In 2015 is hiervoor door de provincie veel werk verricht, maar de klus is nog niet geklaard.

Door de komst van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is duidelijk geworden dat de basisadministratie van noodzakelijke gegevens niet op orde is. De subsidiekaart, op basis waarvan initiatiefnemers aanvragen doen, is niet op orde.

Voor een deel is historische informatie niet beschikbaar en voor een deel wel beschikbaar, maar nog niet verwerkt en voor een deel is deze (beleids)kaart in het verleden ingezet om beleidsmatige keuzes uit te maken en daardoor niet in overeenstemming met de werkelijkheid buiten. Op basis hiervan heeft de provincie Noord Brabant (cluster Natuur, Water & Milieu) een project gestart om de *basis op orde* te krijgen. Dit vraagt ook enkele beleidsmatige keuzes van de provincie Noord-Brabant. Eind 2015 is dit project nog niet afgerond.

Om de administratie in de toekomst op orde te houden is ook afstemming van de verschillende administratieve systemen en processen noodzakelijk. Dit vraagt om afstemming tussen het Groen Ontwikkelfonds Brabant, het Cluster Vastgoed & projecten, het Cluster Natuur, Water & Milieu en het Cluster Ruimte. In 2015 is gebleken hoe complex dit is. Vooral omdat deze systemen (en mensen) tot op heden hierover geen gestructureerd

contact met elkaar hadden. Er bleek in 2015 veel tijd nodig om elkaars taal te leren spreken (geen gezamenlijk definities), de gehanteerde uitgangspunten te achterhalen en de verschillende processen in beeld te brengen (veel werkprocessen waren niet beschreven). Na het in kaart brengen van de huidige processen volgt de procesoptimalisatie. Eind 2015 is dit project nog niet afgerond.

Een conclusie is dat bovenstaande acties een randvoorwaarde zijn voor het goed functioneren van het Groen Ontwikkelfonds Brabant .

Verslag van de directie 2015

Operationeel verslag

Waarvoor zijn wij opgericht? Juist: een bijdrage leveren aan het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant. Alle hierna beschreven operationele ontwikkelingen stonden ten dienste van deze opdracht.

Subsidieaanvragen en -beschikkingen

We hebben met plezier en betrokkenheid aandacht besteed aan de (subsidie)aanvragen aan het adres van het fonds.

In totaal behelzen de beschikkingen 144,4 ha Rijksdeel NNB, 34,9 ha Provinciaal deel NNB en 4,9 kilometer EVZ. Vier binnengekomen aanvragen werden in 2015 door de initiatiefnemers voortijdig ingetrokken

De gemiddelde doorlooptijd van de afgeronde aanvragen was van het moment van binnenkomst van de aanvragen tot en met het moment van beschikking in 2015 21 weken. De ambitie is om in 2016 te streven naar een kortere gemiddelde doorlooptijd van gemiddeld 12 weken.

In 2015 is door initiatiefnemers alleen een beroep gedaan op een mogelijke subsidiebijdrage van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. De overige instrumenten zoals participaties, garantstellingen en leningen zijn nog niet aangevraagd. Mogelijk heeft dit iets te maken met de bekendheid hiervan en/of de hieraan gestelde eisen. Dit is een punt van aandacht voor 2016.

Grondtransacties

In 2015 is de werkwijze rondom grondtransacties verder uitgewerkt. In totaal waren we in 2015 betrokken bij één grondruil. Deze grondruil was in het Reuseldal. Door deze grondruil werd een goede uitgangspositie gecreëerd voor het realiseren van natuur.

We kregen in 2015 acht verzoeken tot *strategische aankopen*. Drie van deze verzoeken hebben we positief beantwoord. Bij twee verzoeken is in 2015 overeenstemming bereikt met de eigenaar. In totaal hebben we 2 hectare verworven in 2015.

Opmerking hierbij is dat er snel duidelijkheid moet komen tussen de provincie, het Groen Ontwikkelfonds Brabant en de manifestpartijen over rollen- en verantwoordelijkheden bij strategische verwervingen. Wij constateren dat er te vaak naar elkaar wordt gekeken, waardoor de kans groot dat kansen gemist worden.

We kregen in totaal 26 verzoeken tot *verkoop* van gronden. In totaal hebben we, op basis van deze verzoeken, voor 31 hectare overeenstemming tot verkoop bereikt. In 2016 zal voor deze gronden de overdracht plaatsvinden. In totaal hebben we aan 18 verzoeken, om diverse redenen niet meegewerkt. Veelal omdat wij kansen zagen om de gevraagde gronden voor een betere doelrealisatie in te zetten. Kroonjuwelen verkopen we niet zomaar.

Jaarlijks worden gronden die geen doel meer dienen voor directe doelrealisatie verkocht om hiermee geld vrij te spelen. In 2015 heeft onze jaarlijkse verkooptranche (gronden buiten NNB) geleid tot de verkoop van 20 hectare. De totale opbrengst betreft € 1.170.908 euro.

Niet alle te koop aangeboden gronden zijn verkocht. In totaal bleef 28 hectare onverkocht. Deze percelen zijn inmiddels weer verpacht en worden op een later moment verkocht.

Eind 2015 zijn we ook gestart met een viertal pilots waarin we percelen verkopen, die in het NNB liggen. Uiteraard, conform onze Aandeelhoudersinstructie, volgens het principe van gelijkberechtiging. Het betreft deels ingerichte natuur, deels nog te realiseren nieuwe natuur en een verkoop van een perceel gecombineerd met gronden.

- Oud herlear (gebouw en grond)
- Essche Stroom
- Bosperceel Damiaanweg St oedenrode
- Wijstgronden St Annabos

Eind 2015 waren deze gronden nog niet verkocht. De leermomenten volgen dus in 2016.

Gebouwen

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft ook het economisch trekkingsrecht over een aantal gebouwen. In 2015 zijn 4 gebouwen met ondergrond verkocht, waarvan van 3 gebouwen de transportaktes zijn gepasseerd in 2015 en van 1 gebouw begin 2016 (juridisch).

- Groenstraat119 Udenhout voor een bedrag van € 457.500.
- Hoge Vaart 67 Sprang-Capelle € 400.000
- Oude dijk 17 Ossendrecht € 435.000
- Zundertseweg 104 Schijf € 2.154.229 (verkocht in 2015 maar getransporteerd begin 2016)

Eind 2015 zijn er nog 20 boerderijen die verkocht moeten worden en 4 objecten met kleinschalige opstallen. Van een 3-tal gebouwen is eind 2015 overeenstemming bereikt:

Langvoort 2/4 Hoge Mierden

Vendreef 2 Vlijmen

Rijksweg 1 Schaijk

Communicatie en netwerkstrategie

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is voor de realisatie van haar opdracht afhankelijk van initiatiefnemers. Dit betekent dat potentiële initiatiefnemers de weg naar het fonds moeten kunnen vinden. Daarnaast is het belangrijk om te zorgen dat relevante signalen snel opgevangen worden. Dit vraagt een communicatiestrategie. Daarom is in 2015 een stakeholdersanalyse gemaakt. Op basis hiervan zijn de prioriteiten voor 2015 bepaald. Zie passage hierna over netwerk- en relatiebeheer 2015.

Daarnaast stond de communicatie in 2015 in het teken van praktische uitvoering, zoals het verder bouwen en vullen van onze website met de juiste en actuele informatie. De website is in 2015 onder andere uitgebreid met informatie over de grondportefeuille (verpachting en verkoop).

Netwerk- en relatiebeheer 2015

Manifestpartijen

De Manifestpartners hebben zich gecommitteerd aan de realisatie van de natuuropgave (en 160 miljoen cofinanciering) in Brabant en zijn daarmee belangrijke partners voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Er is in 2015 veel tijd en energie gestoken in de afstemming met de Manifestpartners, provincie Noord-Brabant en de Werkeenheid over de vernieuwde werkwijze en ieders rol hierin. De nieuwe vorm van samenwerken vraagt nog steeds veel aanpassingsvermogen van de betrokkenen. Het doet ook een beroep op het onderling vertrouwen. De samenhang en onderlinge afhankelijkheid is groot. De ambitieuze natuuropgave kan alleen slagen als er door de betrokkenen vanuit vertrouwen wordt gewerkt.

In 2015 heeft deze afstemming op veel momenten bilateraal plaatsgevonden. Zowel ambtelijk als bestuurlijk. Soms rondom casuïstiek, maar ook rondom de samenwerking en systeemvraagstukken. Uiteraard was er in 2015 ook collectieve afstemming in het Ambtelijk en Bestuurlijk overleg rondom het NNB.

Gemeenten

Om de natuuropgave te realiseren zijn er, naast de manifestpartijen, meer partijen nodig. Gemeenten kunnen een belangrijke rol spelen bij het realiseren van de Brabantse natuuropgave. In 2015 is daarom, samen met de werkeenheid, een aantal gemeenten actief benaderd. Dit betrof een top 10 van gemeenten met een aanzienlijke opgave, waarbij kansen onbenut bleven.

Eind 2015 zijn we concreet met 8 van deze gemeenten in gesprek over de resterende natuuropgave en eventuele mogelijkheden om samen te werken. De concrete resultaten van deze acties worden in 2016 verwacht.

Met name de B5-gemeenten blijken potentiële nieuwe partners om mee samen te werken, die een grote bijdrage kunnen leveren. In 2015 is fors geïnvesteerd in de samenwerking met de B5-gemeenten.

Ondernemers en particulieren

Ondernemers en particulieren kunnen een bijdrage leveren aan de natuuropgave. Ook in 2015 was het aantal particulieren⁴ hoopgevend; 46% van het totaal aantal beschikkingen had betrekking op particulieren.

⁴ We hanteren hierbij als definitie: een aanvraag van een privépersoon; dus niet zijnde een rechtspersoonlijkheid.

Het betrekken en faciliteren van deze nieuwe partijen, al dan niet met nieuwe concepten, bij de natuuropgave gaat niet vanzelf.

Om dit te realiseren hebben we in 2015:

- samen met de werkeenheden en Top-Brabant (recreatieondernemers) en Brabants Particulier grondbezit (BPG) drie bijeenkomsten georganiseerd voor hun achterban. Deze bijeenkomsten waren goed bezocht. Dit heeft tot het opstarten van een aantal concrete initiatieven geleid. In 2016 gaan we deze bijeenkomsten (in een iets andere vorm) herhalen;
- deelgenomen aan diverse provinciale bijeenkomsten, georganiseerd door de clusters economie en/of Natuur, Milieu & Water;
- afstemming gehad met de Taskforce Economie en Natuur;
- in de versnellingsagenda (zie passage hiervoor) een aantal concrete voorstellen gedaan om te komen tot een 'uitnodigende' aanpak voor ondernemers.

Het goede nieuws is het grote aandeel van particuliere initiatiefnemers. Dat was in het verleden nauwelijks het geval in Brabant. Ook goed om te melden dat het voor particulieren soms ook het subsidiepercentage van 50% voldoende blijkt te zijn.

Opnieuw is gebleken dat de relatie natuur en economie niet vanzelf gaat. Dit zal de komende jaren aandacht blijven vragen. Het verbinden van 2 werelden die elkaars taal (nog) niet spreken is geen sinecure.

Werkeenheden

De werkeenheden zijn opgericht door de gezamenlijke manifestpartijen en heeft als doel het ondersteunen van initiatiefnemers bij het realiseren van nieuwe natuur in Brabant. In 2015 heeft er maandelijks gestructureerd werkoverleg plaatsgevonden tussen de werkeenheden en het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Eind 2015 is het operationele overleg rondom casuïstiek, met in achtneming van ieders rol/verantwoordelijkheid geïntensiveerd.

Provincie Noord-Brabant

De relatie tussen de provincie en het Groen Ontwikkelfonds is veelzijdig. Aan de ene kant is het Groen Ontwikkelfonds Brabant is opdrachtnemer van de provincie (GS) in kader van aandeelhoudersinstructie. Aan de andere kant is het fonds opdrachtgever richting de diverse clusters van de provincie in het kader van de SLA's. Uiteraard heeft de provincie als beleidsmaker haar eigenstandige positie en het Groen Ontwikkelfonds Brabant een eigenstandige positie als BV in de uitvoering van haar opdracht. Dit maakt de rollen en verantwoordelijkheden, overlegstructuren en onderlinge afhankelijkheden redelijk complex. Het consequent handelen in lijn met de rollen en afspraken vraagt scherpheid en alertheid van alle betrokkenen.

In 2015 is deze complexiteit regelmatig onderwerp van gesprek geweest. Ook in 2015 bleek meerdere malen dat er sprake was van verschillende beelden over de rollen en verantwoordelijkheden. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag (mei 2016) wordt gewerkt aan een notitie waarin de rollen en verantwoordelijkheden worden aangescherpt.

Organisatie werkprocessen Groen Ontwikkelfonds Brabant

Het inregelen van alle inhoudelijke werk- en administratieve werkprocessen, uitgangspunten en de betrokken informatiesystemen was en is een arbeidsintensieve opgave. In 2015 is onder meer gewerkt aan:

- Uitwerken van procesbeschrijvingen i.k.v. grondprocessen (aankoop, verkoop en ruilen), subsidieprocessen en rapportageafspraken.

- Het uitwerken van ondersteunende formats en formulieren zoals projectformulier t.b.v. de Investeringscommissie en het subsidieaanvraagformulier.
- Inregelen van informatiesystemen financiële en vastgoedsystemen.
- In 2015 is het 'handboek Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.' met daarin de belangrijkste documenten en procesbeschrijvingen verder uitgebreid.

Organisatie en medewerkers

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft twee medewerkers, gedetacheerd vanuit de Provincie Noord-Brabant. Het ziekteverzuim was in 2015 0%.

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant is *lean and mean* opgericht. De directeur en de procesmanager zijn de enige medewerkers van de BV (gedetacheerd). De overige personele inzet wordt ingehuurd via de provincie Noord-Brabant. Deze inhuur vindt plaats via zogenaamde Service Level Agreement's (SLA). Het fonds heeft SLA's met de clusters Projecten & Vastgoed, Subsidies, Hoor- en Adviescommissie en Financiën. In 2015 zijn de diverse SLA's geëvalueerd

Met name SLA Subsidies vroeg aandacht in 2015. De gevoerde discussie concentreerde zich rondom de rollen en verantwoordelijkheden van bepaalde processtappen in het subsidieproces. Door het subsidieproces helemaal uit te schrijven werd het mogelijk om scherp te krijgen in deze discussie. Uiteindelijk is besloten om de taken te verdelen volgens een duidelijke scheidslijn. Dit heeft tot gevolg dat het Groen Ontwikkelfonds Brabant minder capaciteit gaat inhuren via SLA subsidies. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft de provincie Noord-Brabant gevraagd om een detachering van een uitvoerende medewerker voor het subsidieproces in het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Werklocatie

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft een werkplek in het provinciehuis. Sinds de verhuizing in 2015 hebben we een 'vaste flexplek' op de 7^e etage. Dit is handig vanwege het feit dat we dicht bij de mensen zitten, die (via de SLA's) voor ons werken en dicht bij de medewerkers van de Werkeenheid.

Nadeel hiervan is wel dat voor externe en interne medewerkers niet altijd helder is dat het Groen Ontwikkelfonds Brabant niet 'de provincie' is. Dat vroeg in 2015 de nodige aandacht (rolvastheid, gouvernance en communicatief).

Investeringscommissie

De Investeringscommissie heeft in 2015 maandelijks vergaderd. De commissie heeft in 2015 35 adviezen afgegeven. Alle aanvragen zijn, al dan niet met voorwaarden, positief beoordeeld door de Investeringscommissie.

Daarnaast heeft de commissie in 2015 verder invulling gegeven aan haar rol en de onderlinge taakverdeling. Ook de afstemming met de procesmanager en de directeur waren onderwerp van gesprek. Eind 2015 is er sprake van een gestructureerde werkwijze van het primaire proces.

De commissie heeft in 2015 bij sommige aanvragen geworsteld met de vraag wanneer wel- en niet af te wijken van de ambitiekaart. Hierachter schuilt de meer fundamentele vraag hoe lang houdt je vast aan je eigen ambitie en wanneer pak je een kans (met cofinanciering) die zich aandient. Hierop is waarschijnlijk geen eenduidig antwoord te geven. Op initiatief van de Investeringscommissie wordt hierover in 2016 een gesprek met de provincie georganiseerd.

Investeringsreglement

Ook in 2015 is het Investeringsreglement een aantal malen aangepast. In totaal vier maal (januari, juni, september en december). De belangrijkste wijzigingen betroffen de hoogte van de subsidieplafonds, werkwijze rondom (tussentijdse) afrekening, werkwijze bij beoordeling afwijkingen ambitiekaart en het invoeren van de mogelijkheid om voorafgaand aan een concreet inrichtingsplan al een aanvraag in te dienen. Tot slot ook enkele tekstuele aanpassingen (om reglement beter leesbaar te maken)

Mogelijk maken van gebiedsontwikkeling

Een kansrijke aanpak om tot natuurrealisatie te komen is een gebiedsaanpak. Verschillende partijen, verschillende doelen, integraal op te pakken met een groot rendement op natuurresultaten.

De ervaringen in 2014 en 2015 hebben ons geleerd dat het Investeringsreglement geschreven is met het oog op concrete projectaanvragen, maar dat het beschikken op een gebiedsaanvraag niet wordt uitgesloten. Dit vraagt wel een andere wijze van werken ten aanzien beoordelen, beschikken, tussentijdse (meer gedetailleerde) beoordelingen van (deel)plannen, bevoorschotten en afrekenen. Hiermee is in 2015 enige ervaring opgedaan, maar dit vraagt de komende tijd nog de nodige aandacht.

Aandeelhoudersvergadering

In 2015 werden vijf Aandeelhoudersvergaderingen gehouden. Op de agenda van deze vergaderingen is o.a. gesproken over de aanpassingen van het Investeringsreglement (januari, juni, september en december), reglement van de Hoor en Adviescommissie (HAC) en benoeming leden HAC (januari), jaarplan 2015 (maart), jaarverslag en jaarrekening (juni), aanpassing overeenkomst trekkingsrechten grond (juni), beleid Misbruik en Oneigenlijk Gebruik (november), Risicomanagement protocol (november), principebesluit investering Kavelruil (december) en Bibob-beleid (december).

Verpachting grond

Vanaf 1 januari 2016 heeft het Groen Ontwikkelfonds Brabant de pachtuitgifte overgenomen van een groot deel van de grondportefeuille van de provincie Noord-Brabant. In 2015 heeft de voorbereiding hierop plaatsgevonden. Het betreft zowel gronden binnen het Natuurnetwerk Brabant als gronden daarbuiten.

De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op de wijze waarop de pacht wordt aangeboden en op de gehanteerde uitgangspunten. Een groot deel van de gronden wordt voor de pachtperiode 2016 middels een openbare inschrijving verpacht en aangeboden via www.pachtbank.nl. Dit is dus anders dan het voormalige systeem van belangstellingsregistratie en toedeling. Op deze nieuwe manier is niet alleen voor iedereen duidelijk welke gronden verpacht worden en onder welke voorwaarden, maar geeft deze transparantie voor iedereen gelijke mogelijkheden de grond te pachten.

Het primaire doel van aankoop van deze gronden is het leveren van een bijdrage (vaak via grondruil) aan de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. De pacht en de hieraan verbonden voorwaarden staat ten dienste van deze doelstelling en de gronden worden, voordat doelrealisatie plaatsvindt, op een zorgvuldige manier beheerd. De gronden binnen het Natuurnetwerk Brabant worden voortaan allemaal in 'natuurpacht' uitgegeven. De percelen die tot voor kort als reguliere landbouwpercelen werden uitgegeven worden verpacht volgens een overgangsregime (natuurpacht plus). Bij de verpachting van de gronden buiten het Natuurnetwerk Brabant hanteren we expliciet als nieuwe uitgangspunten: goed bodembeheer en het behalen van biodiversiteitsdoelstellingen. Deze grond dient voor landbouwdoelstellingen te worden verpacht. In twee proefgebieden (buiten het natuurnetwerk) zijn we gestart met een pilot. Het gaat om de gebieden Lage Vuchtpolder ten noorden van Breda en de Hilver. In deze gebieden wordt aan de verpachting van de landbouwgronden een extra voorwaarde gesteld door zogenaamd randenbeheer. Medio 2016 verwachten we de eerste resultaten van deze nieuwe aanpak.

Bibob

Eind 2015 is door de Aandeelhoudersvergadering het Bibob-beleid van het Groen Ontwikkelfonds Brabant vastgesteld. Hierin is op basis van een risicotaxatie onder andere bepaald in welke situaties aanvragers van het Groen Ontwikkelfonds Brabant, steekproefsgewijs) aan een bibob-onderzoek (raadpleging openbare bronnen worden onderworpen. Deze werkwijze wordt vanaf januari 2016 geïmplementeerd.

Beleid misbruik en Oneigenlijk gebruik

Eind 2015 is door de Aandeelhoudersvergadering het beleid Misbruik en Oneigenlijk Gebruik van het Groen Ontwikkelfonds Brabant vastgesteld. Deze werkwijze wordt vanaf januari 2016 geïmplementeerd. Dit beleid leidt onder andere tot enkele aanpassingen van het Investeringsreglement (voorzien juni 2016).

Kavelruil

Om tot realisatie van *nieuwe natuur* te komen is vrijwillige kavelruil een belangrijk instrument. Bij een kavelruil worden op basis van diverse belangen in een gebied de grondposities 'geruild'. Voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant is dit relevant, omdat hierdoor eigenaren binnen het Natuurnetwerk Brabant geruild kunnen worden die graag aan de slag willen gaan met het realiseren van nieuwe natuur. Kavelruil is een uiterst effectief instrument en draagt bij aan een belangrijke randvoorwaarde voor de realisatie van nieuwe natuur. Bovendien is grond ruilen is een relatieve goedkope manier om nieuwe natuur te realiseren. Door grond te ruilen kan mogelijk bedrijvigheid worden verplaatst uit kwetsbare gebieden.

Vanwege bovengenoemd belang van kavelruil voor de doelstelling van het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft de Aandeelhoudersvergadering eind 2015 het principebesluit genomen, om de benodigde cofinanciering van het derde Plattelandsontwikkelingsprogramma 2014-2020 (Europees geld) vanuit het Groen Ontwikkelfonds Brabant te realiseren.

Beroep en bezwaar

In 2015 is er door initiatiefnemers bezwaar gemaakt tegen twee afgegeven beschikkingen. Eén bezwaar is nog in behandeling in afwachting van aanvullende informatie van de bezwaarmaker. Het andere bezwaar heeft, na overleg, geleid tot een aangepaste beschikking. Daarna is het bezwaar ingetrokken.

Administratie en registratie

In 2015 is veel tijd en energie gestoken in het inrichten van de administratie- en registratiesystemen. Op hoofdlijnen zijn de administratieve processen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant op orde. De belangrijkste knelpunten die eind 2015 nog niet opgelost zijn hebben te maken met 'de basis op orde' (zie passage hiervoor) en het nog niet adequaat inregelen van de financiële administratie en daarmee samenhangende mandaten (zie passage bij financieel verslag verderop).

De verdere verfijning van deze administratieve processen zal ook in 2016 nog een forse inzet vragen.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Eind 2015 heeft intensief afstemming plaatsgevonden tussen het Groen Ontwikkelfonds Brabant en de provincie Noord-Brabant over de invoering van de VPB. Met name het feit dat het fonds een BV is, is een complicerende factor.

Deze afstemming heeft geleid tot een werkwijze bij de aan- en verkoop van gronden, waarbij de risico's van het betalen van VBP geminimaliseerd zijn.

Volgens ons kan er echter ook sprake zijn van een vrijstelling, ondanks het feit dat het Groen Ontwikkelfonds Brabant een BV is. Afgesproken is om in 2016 hierover contact op te nemen met de belastingdienst. Een bevestiging van de belastingdienst maakt de fiscale bewegingsvrijheid groter.

Risicomanagement

In 2015 is veel aandacht besteed aan het opstellen van het risicomanagementprotocol van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Eind 2015 is dit protocol ook besproken in de Aandeelhoudersvergadering. Het protocol bevat 14 prioritaire risico's en de bijbehorende Beheersmaatregelen. Uiteraard is een eenmalige risicoanalyse niet voldoende. Pas wanneer de risicoanalyse regelmatig wordt herhaald en geactualiseerd en de eruit voortvloeiende maatregelen een integraal onderdeel van de activiteiten zijn, is er sprake van risicomanagement. Risicomanagement zal dus ook in 2016 de nodige aandacht vragen.

Afstemming inrichting nieuwe natuur en natuurbeheer

Bij de oprichting van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is een bewuste keuze gemaakt om het beheer (verantwoordelijkheid provincie Noord-Brabant) en de inrichting van nieuwe natuur (opdracht aan Groen Ontwikkelfonds Brabant) te splitsen. In de

Aandeelhoudersinstructie staat onderstaande passage over de relatie tussen beheer en inrichting.

Beheer

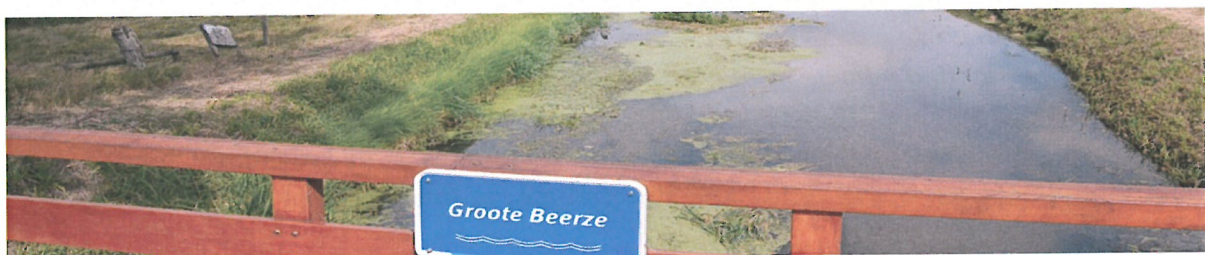
Het verlenen van beheersvergoedingen voor de Ecologische Hoofdstructuur zal geen onderdeel uitmaken van de activiteiten van het Groen Ontwikkelfonds Brabant. Daarvoor zijn drie goede redenen:

1. Het verlenen van beheersvergoedingen is een ander type (sterk gereguleerde, bijna administratieve) activiteit dat los staat van verwerving en inrichting.
2. Het verlenen van beheersvergoedingen geschiedt momenteel naar tevredenheid door de landelijke Directie Regelingen (DR).
3. Het uitvoeren van deze taak zou het vermogen van het Groen Ontwikkelfonds Brabant om te focussen op zijn hoofdactiviteit beperken.

Niettemin zijn er raakvlakken. In sommige gevallen zullen ook gecombineerde arrangementen op het terrein van verwerving, inrichting en beheer tot stand komen. Regelmatige inhoudelijke afstemming is dan ook nodig.

Figuur: passage uit Businessplan Groen Ontwikkelfonds Brabant d.d. 7 mei 2013

In 2015 heeft op ad-hoc-basis afstemming plaatsgevonden over de inhoudelijke afstemming met de provincie Noord-Brabant over het beheer. Geconstateerd kan worden dat initiatiefnemers hinder kunnen ervaren van deze organisatorische scheidslijn. Deze problematiek is daarom eind 2015 geagendeerd in de versnellingsagenda.

Rapportage en verantwoording

Het Groen Ontwikkelfonds Brabant wordt door de Provincie Noord-Brabant vanuit verschillende verantwoordelijkheden en tijdsplanningen om rapportages gevraagd. In 2015 heeft hierover intensief afstemming plaatsgevonden. Zowel over de frequentie als over de inhoud van de aan te leveren rapportages.

Dit heeft geleid tot onderstaande afspraken over de verantwoording.

Jaarlijks	Type rapportage	Op te leveren	Aan
15 februari	Aandeelhoudersinstructie	KPI's (conform aandeelhoudersinstructie paragraaf 4.12, 4.13, 5))	Team deelnemingen (formeel AVA)
28 februari	BBV	Definitieve cijfers balans en winst- en verliesrekening inclusief toelichting op de belangrijkste afwijkingen/ posten	Afd financiën
15 maart	DAEB-rapp.	Betreft tweejaarlijkse rapp. Eerste rapportage in 2016 over 2013, 2014 en 2015	Staatssteun coördinator PNB
1 juli	Subsidiebeschikking jaarlijkse vaststelling	Jaarverslag (conform AWB 4:80), jaarrekening, controleverklaring	Afd subsidies
31 juli	BBV	Onderbouwde inschatting van begin- en eindbalans en het exploitatieresultaat van jaar daaropvolgend.	Afd financiën
15 augustus	BBV	Halfjaarrapportage balans en winst- en verliesrekening over deze periode en een prognose voor het gehele boekjaar. Inclusief toelichting op de belangrijkste afwijkingen/ posten.	Afd financiën
15 augustus	Aandeelhoudersinstructie	KPI's (conform aandeelhoudersinstructie paragraaf 4.12, 4.13, 5))	Team deelnemingen (formeel AVA)
1 september	Subsidiebeschikking jaarlijkse voortgangsverslag	Jaarplan, begroting (conform AWB 4:63) liquiditeitsprognose	Afd subsidies
15 december	BBV*	Voorlopige cijfers balans en winst- en verliesrekening	Afd financiën

Tabel: totaal overzicht rapportagecyclus van Groen Ontwikkelfonds Brabant aan de provincie Noord-Brabant

Financieel verslag

Vooraf

In oktober 2015 is in de notitie genaamd 'geldstromen' vastgelegd (door Groen Ontwikkelfonds en de provincie) hoe de verschillende geldstromen tussen de provincie en het Groen Ontwikkelfonds Brabant verlopen. Het beschrijft enerzijds de financiële verhoudingen samenhangend met de subsidieregeling van het Groen Ontwikkelfonds Brabant alsook de geldstromen tussen de provincie en het Groen Ontwikkelfonds Brabant in het kader van de verkoop/koop/beheer van gronden en gebouwen.

In deze notitie is vooruitlopend rekening gehouden met de invoering van de Vennootschapsbelasting per 1 januari 2016.

Tot op heden (mei 2016) is de beschreven werkwijze binnen de provinciale organisatie nog niet geïmplementeerd. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft derhalve geen adequaat zicht op de financiële geldstromen die samenhangen met de verkoop/koop/beheer van gronden en gebouwen.

Deze situatie is, gezien het toenemend aantal transacties, niet verantwoord. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft deze situatie eind 2015 geagendeerd op de agenda van de Aandeelhoudersvergadering. Dit heeft nog niet tot een oplossing geleid.

Financiële middelen ten behoeve van uitoefening doelstelling Groen Ontwikkelfonds Brabant

De vennootschap heeft voor de uitoefening van haar taken de volgende middelen ter beschikking:

	€
Geldmiddelen	116.057.882
Gronden	90.817.031
Totaal beschikbaar	206.874.913

Geldmiddelen

Op 22 april 2014 hebben Gedeputeerde Staten (GS) besloten gelden beschikbaar te stellen aan Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. in de vorm van een subsidie. Deze subsidie is per 1 juli 2014 verstrekt voor de activiteiten over de periode 2014 tot en met 2027. In 2015 is de beschikking opgehoogd tot 116.057.882 euro.

In 2014 heeft eenmalig (d.d. 12 december 2014) een verzoek tot bevoorschotting plaatsgevonden van € 2 miljoen. Dit bedrag is in 2015 ontvangen. Voorts heeft in 2015 (d.d. 12 mei 2015) een aanvullend verzoek tot bevoorschotting plaatsgevonden van € 3.212.894. Dit bedrag is in 2015 ontvangen.

Gronden

Door zowel de provincie als het Rijk zijn gronden ter beschikking gesteld voor de realisatie van de doelstellingen. Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V. kan door middel van de 'Overeenkomst trekkingsrecht Grond' (gedateerd 1 juli 2014) beschikken over de in de bijlage bij deze overeenkomst vermelde gronden (zogenaamde 0-meting). Het juridische en economisch eigendom van de gronden berust bij de provincie dan wel bij derden*. De boekwaarde van deze gronden bedraagt per 31 december 2015 € **90.817.031**.

**Economisch eigendom van alle gronden ligt bij de provincie. Het juridisch eigendom ligt deels bij de provincie en deels bij RVO (= derden).

Geldmiddelen samenhangend met subsidieverstrekking door het Groen Ontwikkelfonds Brabant

Het Investeringsreglement kende in 2015 onderstaande subsidieplafonds:

- Verwerving en functieverandering Rijksdeel NBB: 25 miljoen euro
- Inrichting Rijksdeel NNB: 4 miljoen euro
- Verwerving en functieverandering Provinciaal deel NNB: 10 miljoen euro
- Inrichting Provinciaal deel NNB: 3 miljoen euro
- Verwerving, functieverandering en inrichting EVZ: 15 miljoen euro

Van de in 2015 voorliggende (ingediende) 46 aanvragen, zijn er in 23 beschikkingen afgegeven voor een totaal bedrag van 10.589.821,01 euro.

De onderverdeling per plafond is als volgt:

- Verwerving en functieverandering Rijksdeel NBB: € 9.050.464,04
- Inrichting Rijksdeel NNB: 237.809,30
- Verwerving en functieverandering Provinciaal deel NNB: 857.474,89
- Inrichting Provinciaal deel NNB: 0,00
- Verwerving, functieverandering en inrichting EVZ: 444.072,78

De overige aanvragen zijn eind 2015 nog in behandeling. Daarmee zijn de beschikbare subsidieplafonds in dit jaar niet benut.

Subsidieplafond Rijksdeel NNB:

Begin 2015 waren er zorgen over de beperkte hoogte van het subsidieplafond (2015) voor de verwerving en functieverandering Rijks EHS. Dit plafond bedroeg begin 2015 5,2 miljoen euro. Dat was gezien de ambities van de manifestpartners in de door hen aangeleverde meerjarenprogrammering onvoldoende. Dit signaal is door het Groen Ontwikkelfonds Brabant afgegeven aan de provincie Noord-Brabant. Medio 2015 is het betreffende plafond opgehoogd naar 25.000.000 miljoen euro. Uiteindelijk is in 2015 10.589.821,01 euro beschikt.

Uitbetaald

In 2015 is in totaal voor een bedrag van 1.993.614,92 miljoen euro, op basis van subsidiebeschikkingen, uitbetaald aan derden.

In de **Overeenkomst Trekkingsrechten** is geregeld dat het Groen Ontwikkelfonds Brabant gronden in kan zetten voor doelrealisatie (ruilen), dan wel verkopen om liquide te maken.

Conform deze overeenkomst verstrekt de provincie maandelijks een overzicht aan Groen Ontwikkelfonds Brabant B.V., waarin gegevens zijn opgenomen zoals welke gronden in beheer zijn, de beschikbaarheid van de gronden en de staat van de gronden. Een dergelijke opgave heeft in 2015 niet plaatsgevonden. Sinds eind december 2015 is de administratie in SAP-RE dusdanig functionerend dat deze gegevens beschikbaar zijn. Dit verdient overigens een stevig compliment, want dit was een enorme klus!

Omdat de notitie geldstromen nog niet is geïmplementeerd ontbreekt bij het Groen Ontwikkelfonds Brabant het zicht op de netto-opbrengsten van alle grondtransacties. Complicerend hierbij is het feit dat alle grondtransacties en daaraan gerelateerd de

financiële transacties plaatsvinden in de provinciale administratie, omdat de gronden juridisch op naam staan bij de provincie.

Het bleek bij de totstandkoming van dit jaarverslag niet mogelijk om eenduidige cijfers boven tafel te krijgen.

In de overeenkomst trekkingsrechten is afgesproken dat de netto-opbrengst van de pacht en de verkoop van grond ten goed komt aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant. De winsten van de verkoop van gronden, gebouwen en pacht zijn in 2015 (en voorgaand jaar 2014) echter niet verrekend met het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Organisatiekosten GOB 2015

Ook bij de organisatiebegroting van het Groen Ontwikkelfonds Brabant is in 2015 sprake van een onderbesteding. Deze onderbesteding (€ 161.565) heeft onder meer te maken met het relatief beperkt aantal subsidieaanvragen.

	<u>31-12-2015</u>
	€
Kosten gedetacheerd personeel	182.699
Doorbelaste kosten uit hoofde van dienstverleningsovereenkomsten	613.640
Initiële opstartkosten / inrichting organisatie	-
Investeringscommissie	34.266
Accountantskosten	8.250
Overige beheerskosten	<u>12.580</u>
	<u>851.435</u>

Uit de startblokken!
Naar de hoogste versnelling!

